

'דרך ארץ' לא רק קדמה לתורה - אלא היא חלק בלתי נפרד ממנה!

האדם לשום את דרכו - ולהדבק במידותיו של הקב"ה. וז"ל: "מה הוא נקרא חנון - אף אתה היה חנון, מה הוא נקרא רחום - אף אתה היה רחום, מה הוא נקרא קדוש - אף אתה היה קדוש, ועל דרך זו קראו הנביאים לקל בכל אותן הכוונות אפים ורב חסד צדיק וישר תמים גבור וחזק וכיוצא בהן - להודיע שהן דרכים טובים וישרים, וחייב אדם להנהיג עצמו בהן, ולהדמות אליו כפי כחו" ומוסיף שזו הדרך שנקראת - דרך ה' שלימד אברהם אע"ה את בניו אחריו. הנה כולנו חפצים להיות תלמידי חכמים, אם כן שומה עלינו לפלס את מעגל רגלינו, להתבונן בדרכינו, ולצעוד בדרך הישר והרצוי לפני בורא העולם.

ואימא כופרא אמר אביי {משלי ג-ז} 'דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום' כתיב [לב].

הגאון רבי איזיק שר זצוק"ל אומר שרואים כאן שדרך ארץ לא רק קדמה לתורה - אלא היא חלק בלתי נפרד ממנה! היא אחד מהמידות שהתורה נדרשת בהם - וניתן ללמוד ממנה הלכה למעשה בהלכות לולב!!! והשערי תשובה כותב {ש"ג כז} ש'קישוט המחשבות וטכסיס המדות' היא מהאזהרות התלויות בלב שחייב האדם להשתדל לקנות לנפשו תמיד! כי זרע הקודש ישיגו כל הנהגה נאוה והמעטירה בעליה מזכירת השם יתברך. האמת היא שכך מבואר ברמב"ם הלכות דעות [פ"א] שמוטל על

חג הסוכות נועד לשמר את ההתעלות של הימים המרוממים - לכל השנה

אלא אדרבא מהותו היא להתוות דרך חיים - איך לחיות כל השנה 'כעין תדורו' - בהתרוממות הרוח שזכינו ימים אלו. הדבר הראשון הוא - להתכנס בתוך סוכת שלומך - להתרחק מכל נסיון, ולהסתופף בצל כנפיה השמורות של הסוכה. ובמקביל להרבות בזכויות שיטהרו את העולם - כמו מצוות לולב - שיגנו עלינו מכל רוחות רעות ששוטפות את העולם. רק כך נוכל לשמר את רוח הטהרה של ימים אלו, לצעוד איתם במשך כל השנה.

במערבא מתנו הכי א"ר חמא בר עוקבא א"ר יוסי ברבי חנינא מוליך ומביא כדי לעצור רוחות רעות מעלה ומוריד כדי לעצור טללים רעים. [לז].

רואים כאן שמצוותיו של חג הסוכות באות לשמור עלינו מהשפעות רעות. **הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצוק"ל** מסביר ששמחת החג לא נועדה ח"ו להיות הזדמנות לשחרור לחץ ומתח שהצטבר בימי הדין.

הבוטח בעובדה שהוא 'בעל ביטחון' - הרי זה מסוכן!

וביאר שם רש"י - שלא ישטין, כשישמע ישראל מחבבין את המצות מסתתמין דבריו. ממילא גם כאן בלולב - שמעיקר הדין אדם יוצא יד"ח מיד כמגביה אותו, אך בכל זאת אנו מוסיפים לנענע בו לכל רוחות השמים, ובהלל, משום חביבות המצווה. כשהשטן רואה חיבוב המצווה - מסתתמים טענותיו. לכן כאן העו רב אחא בר יעקב להתגרות בו - מה גם שנענע הלולב מחזק את האמונה שאין עוד מלבדו בכל רוחות השמים, והבוטח בה' אינו ניזוק. ומה שהגמרא הורתה לא לומר כך, כיוון שאמנם הבוטח בה' לא יאונה לו כל רע - אבל הבוטח בעובדה שהוא 'בעל ביטחון' - הרי זה מסוכן... ולכן יש להימנע מלהתגרות בו.

א"ר יוסי בר אבין ואיתימא ר' יוסי בר זבילא זאת אומרת - שיירי מצוה מעכבין את הפורענות! שהרי תנופה שיירי מצוה היא, ועוצרת רוחות וטללים רעים, ואמר רבא וכן בלולב, רב אחא בר יעקב ממטי ליה ומייתי ליה - אמר 'דין גירא בעיניה דסטנא', ולא מלתא היא, משום דאתי לאיגרוויי ביה. [לח].

יש להבין מדוע דווקא במצווה זו רב אחא בר יעקב בא להתגרות בשטן? מסביר **הגאון רבי יצחק פנחס גולדווסר שליט"א** שהנה הגמרא בר"ה [טז]: אומרת שחוזרים 'ותוקעין ומריעין כשהן עומדין - כדי לערבב השטן'.

חיקוי של פעולות גבוהות - כשלא נמצאים בדרגה מתאימה - לא יצלח!

רשב"י עצמו... חיקוי של פעולות גבוהות - למי שלא נמצא בדרגה מתאימה - לא יצלח! מי שלא בדרגה של רשב"י - שלא ינסה לחקות אותו... על אחת כמה וכמה אם מנסים לחקות ולהתדמות לדברים פחות טובים, שלא רק שלא יצלח - אלא גם התביעה נוקבת יותר... ולכן גם כאן אתרוג הכושי עצמו, כשר - כי מה לעשות כך גדלים כל האתרוגים במקום הזה. אבל מי שגדל בארץ הקודש - ורוצה להיות כמו אלו שגדלים במקומות אחרים - אי אפשר להכשיר אותו.

[מתוק האור]

אמר מר אתרוג כושי פסול, והתניא כושי כשר, דומה לכושי פסול? אמר אביי כי תנן נמי מתני' דומה לכושי תנן, רבא אמר לא קשיא, הא לן והא להו. [לז].

יש להבין מדוע אתרוג הדומה לכושי גרוע ופסול יותר מאתרוג הכושי בעצמו? **החתם סופר זצוק"ל** תירץ בדרך מליצה ע"פ דברי רבו בעל **ההפלאה זצוק"ל** על הגמרא בברכות [לה]: 'הרבה עשו כרשב"י, ולא עלתה בידם'. הבעיה של אותם רבים היתה - שהם רק עשו כרשב"י, והם לא